Monumentenbeleid Curaçao – Beschermen, Behouden en Herstellen van Ons Erfgoed

Curaçao staat bekend om haar prachtige, historische monumenten die het eiland een unieke plek geven in het Caribisch gebied. Vooral de binnenstad van Willemstad, met haar kleurrijke gevels en bijzondere architectuur, draagt sterk bij aan de culturele identiteit van Curaçao. Maar ook verspreid over het eiland vind je indrukwekkende monumenten zoals oude landhuizen, kerken en andere historische gebouwen.

Begin jaren negentig nam de Curaçaose overheid het initiatief om dit waardevolle erfgoed te beschermen. Dit resulteerde in een duidelijk monumentenbeleid, verankerd in de Monumenteneilandsverordening van 1990. Het uitgangspunt van dit beleid is simpel maar krachtig: het behoud van monumenten door ze een beschermde status te geven.

Momenteel zijn er op Curaçao 870 gebouwen aangewezen als beschermd monument. Ongeveer 800 daarvan bevinden zich in Willemstad zelf, terwijl daarbuiten ongeveer 60 historische landhuizen en verschillende kerken, woningen en grotere complexen beschermd zijn. Deze beschermde status kan worden toegekend aan gebouwen die minstens 50 jaar oud zijn en bijzondere waarde hebben vanwege hun schoonheid, kunstwaarde, wetenschappelijke belang, geschiedenis of volkskundige betekenis.

Bij het aanwijzen van een monument spelen drie belangrijke criteria een rol:

- Monumentale ensemblewaarde: De bijdrage van het gebouw aan het historische karakter van een straat of wijk.
- Architectuurhistorische, esthetische of kunstwaarde: De bouwstijl, schoonheid of artistieke details van het gebouw.
- Cultuurhistorische waarde: De betekenis van het gebouw voor de lokale geschiedenis en cultuur.

In de praktijk is het meestal de overheid die monumenten aanwijst, maar ook eigenaren kunnen hier een verzoek toe doen bij het Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning. Bij een aanwijzing hoort altijd een gedetailleerde monumentenbeschrijving en een monumentenkaart. Dit document beschrijft precies wat er beschermd is aan het gebouw en waarom, en is essentieel wanneer er restauratie- of onderhoudsplannen worden gemaakt.

Alle beschrijvingen zijn terug te vinden in het Openbaar Register voor Beschermde Monumenten, toegankelijk via het ministerie en online op www.curacaomonuments.org.

Met een beschermd monument krijg je niet alleen verplichtingen, zoals goed onderhoud en herstel, maar ook rechten, zoals toegang tot subsidie voor restauratie en onderhoud. Voor de binnenstad van Willemstad geldt daarnaast sinds 1995 ook een beschermd stadsgezicht, waardoor niet alleen gebouwen, maar ook de unieke structuur en het aanzicht van de stad beschermd zijn. Dit betekent dat alle nieuwbouw en zelfs sloopactiviteiten binnen dit gebied speciale vergunningen nodig hebben om het unieke karakter te behouden.

Dit monumentenbeleid vormt dan ook de stevige basis waarop technische restauratieplannen gebouwd worden. Elk restauratieplan moet immers rekening houden met de monumentale waarden zoals vastgesteld in het beleid en de beschrijving van het betreffende monument. Dit garandeert dat restauraties niet alleen technisch goed uitgevoerd worden, maar ook bijdragen aan het behoud van ons kostbare erfgoed.